

Euroopan unionin
neuvosto

**Bryssel, 28. toukokuuta 2018
(OR. en)**

8978/18

**CONOP 46
CODUN 20
COARM 163
CFSP/PESC 445**

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Neuvoston päätelmät New Yorkissa 18.–29. kesäkuuta 2018 pidettävässä, pienaseita ja kevyitä aseita koskevan YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa koskevassa kolmannessa tarkistuskonferenssissa esitettävästä EU:n kannasta pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjuntaan

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston istunnossaan 28. toukokuuta 2018 hyväksymät päätelmät New Yorkissa 18.–29. kesäkuuta 2018 pidettävässä, pienaseita ja kevyitä aseita koskevan YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa koskevassa kolmannessa tarkistuskonferenssissa esitettävästä EU:n kannasta pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjuntaan.

**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT NEW YORKISSA 18.–29. KESÄKUUTA 2018
PIDETTÄVÄSSÄ, PIENASEITA JA KEVYITÄ ASEITA KOSKEVAN YK:N
TOIMINTAOHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANOJA KOSKEVASSA KOLMANNESSA
TARKISTUSKONFERENSSISSA ESITETTÄVÄSTÄ EU:N KANNASTA PIENASEIDEN
JA KEVYIDEN ASEIDEN LAITTOMAN KAUPAN TORJUNTAAN**

1. Neuvosto toteaa, että pienaseiden ja kevyiden aseiden laitton kauppa vaikuttaa jatkuvasti osaltaan vakauden horjumiseen ja aseelliseen väkivaltaan: se on esteenä kestäväälle kehitykselle ja kriisinhallintatoimille ja se lisää entisestään epävakautta kokonaisilla alueilla, niihin kuuluvissa valtioissa ja niiden yhteiskunnissa, lietsoo aseellista väkivaltaa ja yllyttää järjestäytyneeseen rikollisuuteen sekä vahvistaa terrori-iskujen vaikutusta. Tämän vuoksi neuvosto on sitoutunut estämään ja torjumaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden kauppaa sekä edistämään vastuuvellisuutta ja vastuunkantoa niiden laillisessa kaupassa.
2. Neuvosto katsoo, että pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskeva YK:n toimintaohjelma, jäljempänä 'YK:n toimintaohjelma', tarjoaa yleismaailmallisen kehyksen pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan aiheuttaman uhan torjunnalle. Neuvosto tukee sen täyttä ja tosiasiallista täytäntöönpanoa kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla.
3. Neuvosto suhtautuu myönteisesti New Yorkissa 18.–29. kesäkuuta 2018 pidettävään kolmanteen tarkistuskonferenssiin, jossa voidaan tarkastella YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanon edistymistä. Neuvosto katsoo, että kolmannessa tarkistuskonferenssissa olisi pyrittävä määrätietoisesti varmistamaan toimintaohjelman merkityksellisyys ja tehostamaan sen vaikutusta.
4. Neuvosto palauttaa mieleen, että se antoi 3. huhtikuuta 2017 päätöksen (YUTP) 2017/633 sellaisten toimien tukemisesta, joiden avulla YK:n toimintaohjelman kolmannessa tarkistuskonferenssissa voitaisiin päästä onnistuneeseen ja merkitykselliseen tulokseen ja joihin kuuluu sarja aihekohtaisia symposiumeja ja alueellisia konferensseja sekä muuta toimintaa.

5. Euroopan unioni pyrkii osaltaan toimimaan rakentavasti, jotta kolmannessa tarkistuskonferenssissa päästäisiin konsensukseen perustuvaan merkitykselliseen ja konkreettiseen tulokseen, ja pitämään samalla kiinni siitä, että konferenssin päätösasiakirjasta käyvät ilmi seuraavat keskeiset tavoitteet:
- i. Todetaan, että YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa tukee sen ja muiden samankaltaisia tavoitteita varten sovittujen kansainvälisten välineiden, kuten asekauppasopimuksen ja YK:n ampuma-asepöytäkirjan kesken syntyvä yhteisvaikutus muun muassa raportointivelvoitteiden osalta.
 - ii. Lisätään YK:n toimintaohjelman soveltamisalaan ampumatarvikkeiden laittoman kaupan ehkäiseminen, torjunta ja poistaminen.
 - iii. Todetaan, että kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 mukaisesti kehitystä ei voida saada aikaan ilman rauhaa ja turvallisuutta, että rauha ja turvallisuus ovat uhattuna ilman kestävää kehitystä ja että pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjunta on tältä kannalta ratkaisevan tärkeää.
 - iv. Tiedostetaan aseellisen väkivallan erilaiset vaikutukset naisiin, miehiin, tyttöihin ja poikiin sekä korostetaan naisten roolia YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanossa ja sukupuolinäkökohtien tiedostamista pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontatoimissa pitämällä niitä edellytyksenä toimien tehokkuudelle.
 - v. Toteutetaan toimia toimintaohjelman ja sen kansainvälisen jäljittämisvälineen vaikuttavuuden säilyttämiseksi ja tehostamiseksi ottaen huomioon kehitys pienaseiden ja kevyiden aseiden teknologiassa, suunnittelussa, valmistamisessa ja kaupassa. Tämän osalta EU on erityisen huolestunut siitä, että kasvavana suuntauksena on pienaseiden modulaarinen suunnittelu ilman maailmanlaajuisia standardia kyseisten aseiden merkitsemistavalle ja merkinnän sijoittamiselle, sillä tämä saattaa vähitellen heikentää valmiutta jäljittää kyseisiä aseita. Jotta modulaarisia pienaseita ja kevyitä aseita kyetään jäljittämään sekä tällainen valmius säilyttämään, tarkistuskonferenssissa on sovittava menettelystä, jolla voidaan saada aikaan konsensuspäättös modulaaristen pienaseiden ja kevyiden aseiden merkitsemisestä.

- vi. Edistetään takavarikoitujen laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden järjestelmällistä jäljittämistä, kansallisten, alueellisten ja kansainvälisten toimivaltaisten virastojen keskinäistä tiedonvaihtoa kansallisen lainsäädännön mukaisesti sekä kyseisten tietojen hyödyntämistä tarkoituksenvastaisten siirtojen havaitsemiseksi ja estämiseksi.
 - vii. Korostetaan vastuullisten asevientivalvontakäytäntöjen asemaa pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan ehkäisemisessä ja torjunnassa sekä asianmukaista tarkoituksenvastaisia siirtoja koskevaa riskinarviointia ennen vientilupien myöntämistä.
 - viii. Tuetaan pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontatoimia konfliktista kärsivillä alueilla antamalla YK:lle ja alueellisille rauhanoperaatioille suurempi rooli ja harkitsemalla niiden toimeksiantoja määriteltäessä tapauskohtaisesti asevientikiellon seurantaan ja varastojen hallinnointiin tarkoitetun avun ottamista mukaan.
 - ix. Korostetaan YK:n toimintaohjelman roolia terrorismin torjunnassa. YK:n toimintaohjelman tehokas täytäntöönpano estää osaltaan terroristeja hankkimasta pienaseita ja kevyitä aseita ja vähentää näin terrori-iskujen mahdollisia vaikutuksia.
 - x. Tuetaan alueellisten järjestöjen tärkeää roolia YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanossa samoin kuin tutkijoiden, kansalaisjärjestöjen ja teollisuuden osallistumista toimintaohjelmaan liittyviin toimiin yleisesti.
6. Tarkistuskonferenssin lopputulokselle asetetut EU:n tavoitteet sisältävä kanta esitetään liitteessä.

**EU:N KANTA PIENASEIDEN JA KEVYIDEN ASEIDEN LAITTOMAN KAUPAN
KAIKKIEN OSA-ALUEIDEN EHKÄISEMISTÄ, TORJUMISTA JA POISTAMISTA
KOSKEVAN YK:N TOIMINTAOHJELMAN KOLMATTI TARKISTUSKONFERENSSIA
VARTEN**

Euroopan unioni pyrkii osaltaan toimimaan rakentavasti, jotta kolmannessa tarkistuskonferenssissa päästäisiin konsensukseen perustuvaan merkitykselliseen ja konkreettiseen tulokseen. Neuvoston päätelmissä esitettyjen EU:n kymmenen keskeisen tavoitteen lisäksi ja niiden tarkentamiseksi EU esittää seuraavia kantoja:

1. EU kannattaa sitä, että kolmannen tarkistuskonferenssin päätösasiakirjassa viitataan seuraaviin asiakirjoihin:
 - YK:n toimintaohjelman istuntojen välisten kokousten päätösasiakirjat (viides valtioiden kaksivuotiskokous vuonna 2014 ja kuudes valtioiden välinen kaksivuotiskokous vuonna 2016)
 - pienaseita ja kevyitä aseita koskeva YK:n pääsihteerin raportti YK:n yleiskokoukselle vuodelta 2016 (A/CONF.192/BMS/2016/1) ja YK:n turvallisuusneuvostolle vuodelta 2017 (S/2017/1025) ja vuodelta 2015 (S/2015/289)
 - YK:n pääsihteerin raportti YK:n yleiskokoukselle pienaseiden ja kevyiden aseiden valmistuksen, teknologian ja suunnittelun viimeaikaisesta kehityksestä ja sen vaikutuksista kansainvälisen jäljittämismälinen täytäntöönpanoon (A/CONF.192/BMS/2014/1)
 - YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat pienaseista ja kevyistä aseista (YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 2117 vuodelta 2013, päätöslauselma 2220 vuodelta 2015 ja päätöslauselma 2370 vuodelta 2017);
 - YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma "Naiset, rauha ja turvallisuus" (YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1325 vuodelta 2000 ja myöhemmät päätöslauselmat) ja sen yhteydessä erityisesti viittaus YK:n turvallisuusneuvoston vuonna 2015 antamaan päätöslauselmaan 2242, jossa erityisesti kehoitetaan lisäämään naisten vaikutusmahdollisuuksia toimissa, jotka liittyvät pienaseiden ja kevyiden aseiden laittomien siirtojen sekä epävakauttavan keskittymisen ja väärinkäytön ehkäisyyn, torjuntaan ja poistamiseen

- YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1612 lapsista aseellisissa selkkauksissa vuodelta 2005
- pienaseita ja kevyitä aseita koskevat Etyjin asiakirjat.

2. YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa koskevan tarkastelun osalta EU kannattaa seuraavien näkökohtien sisällyttämistä kolmannen tarkistuskonferenssin päätösasiakirjaan:

- i. Edistetään kansallista täytäntöönpanoa käyttämällä kansallisia virastojen välisiä koordinoitielimiä, kansallisia toimintasuunnitelmia, kansallisia yhteyspisteitä, lainsäädäntöä, muun muassa rikosoikeudellisia lausekkeitä, asetuksia ja hallinnollisia menettelyjä, sekä valvontaa, joka kohdistetaan pienaseiden ja kevyiden aseiden elinkaaren asiaankuuluviin osatekijöihin, kutien valmistukseen, vientivalvontaan ja kauppaan, varastointiin ja hävittämiseen.
- ii. Otetaan pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvät kysymykset huomioon kahdenvälisessä ja alueiden välisessä turvallisuusyhteistyössä, myös lainvalvonta- ja tulliviranomaisten rajatylittävässä yhteistyössä ja tiedonvaihdossa, pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjumiseksi.
- iii. Vahvistetaan alueellisten ja subregionaalisten järjestöjen roolia ja vaikutusmahdollisuuksia valtioiden avustamisessa näiden pannessa täytäntöön YK:n toimintaohjelmaa.
- iv. Mahdollistetaan laittoman kaupan ja tarkoituksenvastaisten siirtojen tunnistettuja malleja koskevan tiedon vaihto ja käyttö ja edistetään kyseistä vaihtoa ja käyttöä kansallisen lainsäädännön mukaisesti, myös kansallisen, alueellisen ja kansainvälisen tason verkkotietokantojen avulla sekä tukemalla Interpolin ja YK:n roolia tässä asiassa.
- v. Edistetään pienaseiden ja kevyiden aseiden vientivalvonnan yhteydessä loppukäyttäjäsopimusten soveltamista.
- vi. Kannustetaan käyttämään pienaseiden ja kevyiden aseiden suunnittelussa sellaisia uusia teknologioita, jotka mahdollistavat kyseisten aseiden valvonnan.
- vii. Tehostetaan pienaseiden ja kevyiden aseiden osalta fyysistä turvallisuutta ja varastojen hallintaa koskevia toimia, muun muassa uusien teknologioiden käyttöä.

- viii. Parannetaan aseiden takavarikointia koskevien tietojen vaihtoa jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti tarkoituksena puuttua haavoittuvuustekijöihin ja parantaa mahdollisuuksia tutkintaan ja syytetoimiin kiinnittämällä huomiota erityisesti alueelliseen yhteistyöhön.
- ix. Edistetään ja tuetaan standardien ja parhaiden käytäntöjen täytäntöönpanoa pienaseiden käsittelyssä (kuten pienaseita ja kevyitä aseita koskevat kansainväliset valvontanormit, ISACS) ja ampumatarvikkeiden käsittelyssä (kuten ampumatarvikkeita koskevat kansainväliset tekniset suuntaviivat, IATG).
- x. Edistetään avoimuutta kannustamalla valtioita vaihtamaan tietoja YK:n toimintaohjelmaan liittyvistä kansallisista yhteyspisteistä ja toimittamaan kaksivuotisraporttinsa YK:n toimintaohjelman ja kansainvälisen jäljittämisvälineen täytäntöönpanon tilanteesta, sisällyttämään pienaseet ja kevyet aseet YK:n tavanomaisten aseiden rekisteriin toimittamiinsa raportteihin sekä lisäämään tässä asiassa aikaan saatavaa synergiavaikutusta muiden asiaa koskevien kansainvälisten välineiden kanssa.
- xi. Puututaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niiden komponenttien laittomaan valmistukseen ja muuntamiseen, jossa käytetään muun muassa käsityötuotantoa, materiaalia lisäävää valmistusta (3D-tulostus), deaktivoitujen ampuma-aseiden uudelleenaktivointia ja pelkkiä paukkupanoksia ampuvien aseiden muuntamista toimiviksi ampuma-aseiksi.
- xii. Edistetään deaktivoinnissa hyviä käytäntöjä, joiden mukaan pienaseita ja kevyitä aseita saatetaan pysyvästi toimintakelvottomiksi ja niiden reaktivointi tehdään fyysisesti mahdottomaksi, muun muassa edistämällä EU:n asetuksella 2015/2403 vahvistettujen standardien noudattamista.
- xiii. Pidetään hävittämistä parhaimpana vaihtoehtona ylimääräisten pienaseiden ja kevyiden aseiden käsittelyssä.
- xiv. Otetaan huomioon internetin ja verkossa tapahtuvien liiketoimien kasvava merkitys pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niiden osien ja komponenttien laittomassa kaupassa.
- xv. Puututaan sellaisiin valtioiden lainsäädännöissä oleviin eroihin, jotka helpottavat pienaseiden ja kevyiden aseiden laitonta kauppaa ja valmistusta, muun muassa pelkkiä paukkupanoksia ampuvien aseiden muuntamista toimiviksi ampuma-aseiksi.
- xvi. Annetaan laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden alalla YK:lle ja alueellisille rauhanturvaoperaatioille mahdollisuuksien mukaan suurempi rooli niiden toimeksiannon puitteissa.

xvii. Otetaan pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin sekä niissä käytettäviin ampumatarvikkeisiin liittyvät kysymykset huomioon konfliktien jälkeisissä jälleenrakennusohjelmissa ja erityisesti aseistariisuntaa, demobilisaatiota ja yhteiskuntaan sopeuttamista sekä turvallisuusalan uudistusta koskevissa ohjelmissa.

3. Kansainvälisen jäljittämismälineen täytäntöönpanoa koskevan tarkastelun osalta EU kannattaa seuraavien näkökohtien sisällyttämistä kolmannen tarkistuskonferenssin päätösasiakirjaan:

- i. Varmistetaan kansainvälisen jäljittämismälineen vaikuttavuus ottaen huomioon kehitys pienaseiden ja kevyiden aseiden teknologiassa ja suunnittelussa. Tämän osalta EU on erityisen huolestunut siitä, että kasvavana suuntauksena on pienaseiden modulaarinen suunnittelu ilman maailmanlaajuista standardia kyseisten aseiden merkitsemistavalle ja merkinnän sijoittamiselle, sillä tämä saattaa vähitellen heikentää valmiutta jäljittää kyseisiä aseita. Jotta modulaarisia pienaseita ja kevyitä aseita kyetään jäljittämään sekä tällainen valmius säilyttämään, tarkistuskonferenssissa on sovittava menettelystä, jolla voidaan saada aikaan konsensuspäätös modulaaristen pienaseiden ja kevyiden aseiden merkitsemisestä. Menettelyn lopputuloksena olisi oltava kansainvälistä jäljittämismälinettä täydentävä, konsensukseen perustuva asiakirja, joka voitaisiin laatia esimerkiksi liitteen muodossa. Sen lisäksi, että tuossa asiakirjassa sovittaisiin modulaaristen pienaseiden ja kevyiden aseiden merkitsemisestä, siinä olisi käsiteltävä muita vaikutuksia, joita aiheutuu pienaseiden ja kevyiden aseiden teknologiassa ja suunnittelussa tapahtuneen kehityksen johdosta, muun muassa polymeerien lisääntyvästä käytöstä, sekä merkitsemisessä, aseita koskevien tietojen kirjaamisesta ja jäljityksessä tapahtuneen kehityksen johdosta. Tällaisella asiakirjalla varmistettaisiin, ettei teknologian ja suunnittelun kehittyminen vähennä kansainvälisen jäljittämismälineen vaikuttavuutta.
- ii. Edistetään tuotavien aseiden merkitsemistä kansainvälisen jäljittämismälineen vaatimalla tavalla – mahdollisuuksien mukaan valmistusvaiheessa.
- iii. Edistetään uusien teknologioiden käyttöä pienaseiden ja kevyiden aseiden merkitsemisen, kyseisiä aseita koskevien tietojen kirjaamisen ja niiden jäljittämisen tehostamiseksi. Puheenjohtajan yhteenveto vuonna 2015 pidetystä virkamiesasiantuntijoiden toisesta kokouksesta sisältää tätä koskevat keskeiset havainnot ja ehdotukset.
- iv. Vahvistetaan mekanismeja, joilla vaihdetaan tietoja kansallisista valmistusvaiheen merkitsemisjärjestelmistä sekä takavarikoituihin merkitsemättömiin laittomiin pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvistä vakiomenettelyistä.

- v. Edistetään kansainvälisen jäljittamisvälineen kansallista täytäntöönpanoa merkitsemistä, tietojen kirjaamista ja jäljittämistä koskevalla lainsäädännöllä ja laatimalla kaksivuotisraportteja, nimeämällä kansallisia yhteyspisteitä ja laatimalla kansallisia toimintasuunnitelmia.
 - vi. Kehitetään valmiuksia jäljittää laittomia pienaseita ja kevyitä aseita sekä niissä käytettäviä ampumatarvikkeita konfliktialueilla, koska siten voidaan edistää konfliktialueille suuntautuvien laittomien asevirtojen havaitsemista ja tyrehdyttämistä. Tätä varten voidaan tukea YK:n ja alueellisten rauhanoperaatioiden osallistumista laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden keräämiseen, kirjaamiseen, jäljittämiseen ja hävittämiseen omien toimeksiantojensa mukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä YK:n asevientikiellon valvonnasta vastaavan YK:n asiantuntijaryhmän kanssa, tukea paikallisten turvallisuus- ja lainvalvontaviranomaisten jäljittamis- ja tutkintavalmiuksien kehittämistä levittämällä samassa yhteydessä tietoa Interpolin iArms-tietokannasta ja muista asiaankuuluvista tietokannoista sekä tukea sellaisia aloitteita kuin Conflict Armament Researchin iTrace.
4. Kansainvälistä yhteistyötä ja avunantoa koskevan tarkastelun osalta EU kannattaa seuraavien näkökohtien sisällyttämistä kolmannen tarkistuskonferenssin päätösasiakirjaan:
- i. Tuetaan YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa tekemällä yhteistyötä pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontatoimissa ja antamalla niihin apua.
 - ii. Arvioidaan YK:n toimintaohjelman täytäntöön panemiseksi tehtyä yhteistyötä ja sitä varten annettua apua sekä esitetään arvioinnin tulokset valtioiden kaksivuotiskokoukselle osana YK:n toimintaohjelman istuntojen välistä menettelyä.
 - iii. Lisätään avustustoimien tehokkuutta ja kestävyyttä parantamalla toimien koordinointia yhteistyössä asiaankuuluvien alueellisten järjestöjen, lahjoittajien ja täytäntöönpanosta vastaavien virastojen kanssa korostamalla kaikilta osin vastaanottavien valtioiden paikallista vastuunottoa ja noudattamalla mahdollisuuksien mukaan niiden kansallisia toimintasuunnitelmia.
 - iv. Tuetaan YK:n asekaupan sääntelyä koskevan yhteistyön tukivälinettä.

- v. Lisätään pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan liittyvän yhteistyön ja avunannon avoimuutta sopimalla lahjoittajien kesken maailmanlaajuisesta rekisteristä, johon merkitään tiedot pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan annetusta avusta.
-